

РЕШЕНИЕ

№ 109

гр. Бургас, 27.07.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД – БУРГАС в публично заседание на дванадесети юли през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Румяна Ст. Калошева Манкова

Членове: Кирил Гр. Стоянов
Веселка Г. Узунова

при участието на секретаря Марина Д. Димова
като разглежда докладваното от Кирил Гр. Стоянов Въззивно гражданско дело
№ 20232000500147 по описа за 2023 година

и за да се произнесе, взе предвид следното:

Делото е образувано по въззивната жалба на Прокуратурата на Република България чрез окръжен прокурор при ОП – Сливен против Решение №39/16.02.2023 г. , постановено по гр.д.№240/22 по описа на ОС – Сливен в частта , с която Прокуратурата е осъдена да заплати на К. К. сумата в размер на 20 000 лв. – обезщетение за причинени вреди по чл.2 ал.1 т.3 от ЗОДОВ ведно с лихва върху тази сума начиная от 17.01.2022 г. до окончателното изплащане ведно с разноски. Въззивникът оспорва решението в обжалваната част като неправилно и незаконосъобразно. На първо място се оспорва направения от първоинстанционния съд извод за достатъчност на представените от ищеца доказателства в изпълнение на доказателствената тежест за тази страна – негативните преживявания в личен емоционален план, пониженото му самочувствие, накърнено достойнство. Твърденията в исковата молба според въззивника не се подкрепят от събраните гласни доказателства – показанията на свидетелите. Не се ангажират на практика никакви доказателства за претърпени от ищеца неимуществени вреди. Съдът не бил изложил фактология и анализ на писмените и гласни доказателства и това приравнявало решението на акт без мотиви. Липсва и разбор на самите показания. Някои от показанията според въззивника сочат противоречиви твърдения: - че воденото дело не отразило и ищецът продължил да си работи по същия начин , че колегите от общинския съвет били с добро отношение към него и никой не е имал негативна реакция към него. Съдът според въззивника е ползвал общи формулировки и изводите му не

кореспондират с показанията на свидетелите. Липсва обоснована пряка причинно – следствена връзка между воденото наказателно производство срещу ищеца и приетите за претърпени вреди. На стр.8 от решението съдът е приел за доказана претенцията за размера от 20 000 лв. , а на стр.10 – че дължимото обезщетение следва да бъде 15 000 лв. – т.е. – при едни и същи факти се приемат два различни извода. Не става ясно каква е действителната воля на съда. На стр.8 съдът е приел , че ищецът е търсил услугите на психолог, но доказателства , че действително той е търсил такава помощ по делото липсват. Посочени са общи правни изводи, цитирани са решения на горни инстанции. Засегнати са действия на органите на МВР – обиск , претърсване и изземване през м. март 2018 г., задържане на ищеца по ЗМВР, като не става ясно какво е отношението на тези действия на МВР с отговорността на ответника по делото. Отделено е голямо внимание на действията по претърсване и изземване през м. март 2018 г. като не е коментирано , че тези действия всъщност са извършени чрез предварителната санкция на компетентния съд. Възраженията на Прокуратурата по отношение претендирания размер са приети за неоснователни , но без да са изложени конкретни мотиви. По същество според страната акта е немотивиран. Моли се за отмяна на обжалваното решение и отхвърляне изцяло на исковата претенция като неоснователна и недоказана , алтернативно – да се уважи в размер до 500 лв. , а в останалата част да бъде отхвърлена като се отхвърли искането за разноси , алтернативно – да се уважи съобразно уважената претенция за 500 лв. В останалата част решението да бъде потвърдено. Пред съда въззивната жалба на Прокуратурата се поддържа от прокурор при Апелативна прокуратура – Бургас, пледира се за съществено намаляване на обезщетението до 500 лв. като всички изложени съображения се поддържат изцяло.

Отговор на въззивната жалба от страна на ищеца К. Ж. К. не е постъпил. Пред съда въззиваемият К. се явява лично ведно с процесуален представител. Оспорва се въззивната жалба и искането на Прокуратурата да се намали обезщетението до 500 лв. като се моли решението на окръжния съд да бъде потвърдено, процесуалният представител излага пространни съображения.

След преценка на доказателствата по делото съдът установява следното:

Предявен е бил иск пред окръжен съд – Сливен от К. Ж. К. против Прокуратурата на Р.България за заплащане на сумата от 30 000 лв. – обезщетение за претърпени неимуществени вреди вследствие незаконно обвинение с правно основание чл.2 от ЗОДОВ. Ищецът твърди в исковата си молба , че с постановление на Специализираната прокуратура от 03.04.2017 г. е било образувано досъдебно производство срещу неизвестен извършител по чл.321 ал.3 пр.2 във вр. с ал.2 от НК , като на 04.07.2018 г. е бил привлечен като обвиняем и по отношение на него е била взета мярка „подписка“. На 16.12.2020 г. наказателното производство срещу ищеца било прекратено частично и делото било изпратено на ОП – Сливен за продължаване на разследването за престъпление по чл.252 ал.1 от НК. С постановление от 24.09.2020 г. бил привлечен като обвиняем за престъпление по чл.321 ал.3 пр.2 т.2 във вр. С ал.2 от НК без промяна на обстоятелствата и въпреки влязлото в сила прекратяване на наказателното производство за

престъпление по този състав на наказателния закон като допълнително било повдигнато и обвинение по чл.252 ал.1 от НК.

Разследването продължило до 17.01.2022 г. когато с постановление наказателното производство било прекратено на основание чл.243 ал.1 т.1 от НК във вр. С чл.24 ал.1 т.1 от НК. От момента на образуване на производството до неговото прекратяване спрямо ищеца били извършвани различни следствени действия – обиски в дома му, на двата му автомобила , в негово присъствие и в присъствието на майка му , обиск в офисите на потребителната кооперация , откъдето била иззета документация , дебитни карти. Със заповед за задържане от 18.03.2018 на МВР – Сливен бил задържан за 24 часа като му бил извършен личен обиск като от него били иззети пари и лични вещи , нямащи отношение към делото. До привличането му като обвиняем на 04.07.2018 г. следствените действия били водени без негово участие , без право да води бележки и без участието на негов защитник.

Ищецът сочи , че е претърпял значителни морални вреди - във връзка със задържането му и воденото досъдебно производство без да има основание за това. Всички действия на органите били унизителни за него , уронили престижа му и достойнството на човек както и в качеството му на общественик и стопански ръководител. Соци че е претърпял ограничаване на гражданските права, всичко това е оказало неблагоприятно влияние върху личния и социалния му живот , преживял е сериозен стрес , притеснявал се за близки и околни, особено се притеснил за майка си , която е възрастна и този стрес и докарал диабет. Твърди , че действията на Прокуратурата станали достояние на цялата общественост , поради което той изпитвал неудобство , безпокойство , подтиснатост , срам. Затворил се в себе си , избягвал контакти с хора , станал раздразнителен, получил повишаване на кръвното налягане и му се налагало да се лекува. Получил смущения в съня, главоболие. Според него настъпила промяна в поведението на хората около него , тъй като авторитета му бил сринат , твърди , че всичко това се отразило и на работата на кооперацията , която ръководи.

Ответника – Прокуратурата на Р България е оспорила иска. Твърди , че прекратяването на производството не е предпоставка за предявяване на иска и той е недопустим. Според страната липсват доказателства за твърдените вреди , които да са пряка и непосредствена последица от повдигнатите обвинения. Направено е възражение по чл.5 ал.1 ал.2 от ЗОДОВ във връзка с процесуалното поведение на ищеца. Предявеният иск се оспорва като завишен и несъответен на принципа за справедливост по чл.52 от ЗЗД и разясненията в т.11 на ППВС №4/68.

С постановеното решение съдът е определил обезщетение в размер на 20 000 лв. като е осъдил прокуратурата да заплати на ищеца тази сума. За да постанови решението си съдът пространно е обсъдил фактическата обстановка по делото като е събрал представените от страните доказателства. Изслушани са показанията на свидетелите З., Л. и Ж. Същите са изложили в показанията си , че до повдигането на обвинението К. К. се ползвал с добро име сред своите колеги и населението на гр. Ш., бил е известен като добър , отдаден на работата си като ръководител на к., която била добро финансово състояние и извършваните ревизии са приключвали положително. С

привличането му като обвиняем извършените в рамките на досъдебното производство действия са станали достояние на обществеността в гр.Шивачево. Ищецът изпитвал притеснения от евентуално приключване на производството срещу него с осъдителна присъда. Изпитвал и срам от съгражданите си , чувствал се унижен от несправедливо повдигнатите обвинения. Особено тежко се отразило задържането , по време на което изпитвал унижение , не само заради несправедливостта но и заради начина , по който това ще се отрази на отношението към членовете на семейството му и към дейността на управляваната от него кооперация. Особени притеснения изпитвал и заради обстоятелството , че всичко това ставало достояние на възрастната му майка, с която живее. Заради силния стрес се наложило да търси помощта на психолог, настъпила промяна в психичното му състояние в психично разстройство , нарушена била положителната му самооценка.

Съдът е приел исковете по чл.2 ал.1 т.3 от ЗОДОВ и чл.86 от ЗЗД за частично основателни – приет е размер за присъждане на обезщетение в размер на 20 000 лв. Съдът е приел , че ищецът е оказал , че е претърпял неимуществени вреди – прживени в личен план негативни преживявания, накърнено е било достойнството му , понижило се самочувствието му, подложен бил на значителен стрес , срам , унижение. При определяне размер на обезщетението съдът е посочил , че се съобразяват указанията дадени с т.11 на ППВС №4/68 г. – да се вземат предвид всички обстоятелства , които обуславят претърпените вреди – болки и страдания , преценени с оглед общия критерий за справедливост по чл.52 от ЗЗД. Съобразява се и периода през който е водено наказателното производство. Отчетено е , че макар и да е образувано на 04.07.2017 г. , т о първите процесуални действия са предприети на 16.03.2018 г. и са продължили до 17.01.2022 г. - или са продължили 3 години и 10 месеца. Публичния характер на извършени в рамките на ДП процесуални действия – претърсване у обиск и изземване е обусловило възприемането не само от членовете на семейството му , от работещите в кооперацията , но и от съгражданите на ищеца в гр.Шивачево. За престъплението по чл.321 ал.3 пр.2 т.2 във вр. С ал.2 от НК – организирана престъпна група е предвидено наказание лишаване от свобода от три до десет години. Престижа на ищеца в града му е бил силно уронен. Макар и да е било прекратено производството на 16.12.2020 г. то е продължило за престъпление по чл.252 ал.1 от НК. Воденото наказателно производство е накърнило съществено професионалната кариера на ищеца като председател на ** Б. , член на управителния съвет на *** Б. в гр. Ш., както и н Управителния съвет на р. к. с. в гр. С. Част от екипа, с който е работел също са били привлечени като обвиняеми в наказателното производство. Заради провокирания стрес и тревожност ищецът прибегнал до помощта на психолог. Твърденията , че са търпени негативни последици от момента на образуване на наказателното производство съдът е приел за недоказани: липсват данни за извършени до повдигането на обвинението действия , които ищецът е могъл да възприеме по начин , който да рефлектира върху психическото му състояние Съдът сочи , че не се доказва влошаване на соматичното му състояние у отделно от от психосоматичните признаци свързани с дистрес и тревожност. Не се доказва и наличието на причинно

следствена връзка с влошеното здравословно състояние на неговата майка. Съдът отчита притесненията му от необходимостта да полага грижи за нея , но липсват данни наказателното производство обективно ма му е попречило обективно да полага грижи за майка си. За установените и доказани вреди съдът е счел обезщетението от 20 000 лв. за адекватно и справедливо. Възражението на ответната страна за намаляване на обезщетението поради принос на ищеца съдът е приел за неоснователно. Държавата се освобождава от отговорност за вреди – съобразно т.3 от ТР №3/2004 г. на ОСГК на ВКС ако единствена причина за увреждането е поведението на гражданина и се намалява в случаите при които е налице съпричиняване на вредите от страна на пострадалия – обусловено от наличието на причинно – следствена връзка между поведението на пострадалия и вредоносния резултат. Такова е поведението когато ищецът с поведението си по време на наказателното производство сам създава предпоставки за повдигане и поддържане на обвинение за деяние , което не е престъпно – чрез въвеждане на органите в заблуждение относно характера на деянието , неистински признания , прикриване на обстоятелства , забавяне на производството и др. , целящи да се опорочи разследването , с което обективно се допринася за настъпване на увреждането в по-висока степен от обичайното. От данните на досъдебното производство такова поведение от страна на ищеца не се установява. Ищецът е съдействал на органите при извършване на претърсването и изземването. Доводите на ответника за законоустановеност на действията на прокуратурата по повдигане и поддържане на обвиненията при наличието на формално осъществяваните предпоставки на престъпленията не обуславят обратен извод. Отчетено е че правомощията на Прокуратурата не се изчерпват с повдигането на обвинение при наличие на доказателства за осъществяване на формалните признаци на извършено престъпление. В изпълнение на така очертаните функции – чл.127 от КРБ, задължение съответстващо на предоставените от закона правомощия на Прокуратурата е да прецени дали с оглед обективното поведение на извършителя и мотивите му са налице характеристиките на престъплението. Присъдена е лихва върху приетия размер на обезщетението , считано от момента на прекратяване на производството – 17.01.2022 . Присъдени са и разноски.

Въззивната жалба на ответника по гр.д.240/22 г. на ОС – Сливен – Прокуратурата на Р България съдът намира за редовна и допустима. Извършената от Бургаския апелативен съд служебна проверка по чл.267 във вр. с чл.262 от ГПК констатира , че въззивната жалба е редовна , подадена е от страна с право на жалба в рамките на предвидения от закона преклузивен срок и пред надлежната по правилата на функционалната подсъдност инстанция – следователно – същата е допустима.

По основателността на жалбата съдът съобрази следното:

Присъдени са 20 000 лв. обезщетение от претендирани 30 000 лв. като обезщетение за претърпени неимуществени вреди от страна на ищеца К. К. във връзка с воденото срещу него наказателно производство , прекратено с постановление от 17.01.2022 г.. Във връзка с твърденията в исковата молба ищцовата страна е ангажирала показанията на трима свидетели – Л. Л., Н. З. и Н. Ж. Безспорно и тримата сочат , че се касае за наказателно производство , продължило 3 г. и 10 месеца. То се е развило обаче само в досъдебната фаза ,

не се е стигнало до внасяне на обвинение в съда и до наличие на потенциална възможност лицето да бъде осъдено. От тези три години и десет месеца първоначалното обвинение по чл. 321 от НК, по което се предвижда наказание от три до 10 години е било висящо само през част от периода: - на 16.12.2020 г. прокурор в специализираната прокуратура постановява с нарочно постановление частично прекратяване на наказателното производство. Спрямо ищеца К. то остава по чл.252 ал.1 от НК, по което предвиденото наказание е от три до пет години – т.е. – остава обвинение с по-ниско предвидено наказание, респ. – интензитета на понасяния стрес намалява. Свидетелите сочат в показанията си данни относно интензитета на претърпените от ищеца – въззиваем страдания: по какъв начин се е отразило върху психиката му повдигнатото обвинение. Свидетел сочи, че е прибягнал до психолог, защото станал унил, нервен, психиката му претърпяла промени. Нормално и логично е едно такова събитие да се отрази негативно върху живота на засегнатото лице. Начинът по който това лице ще претърпи влиянието зависи както от характеристикните данни на самата личност, така и от интензитета на процесното събитие. В случая няма особени характеристични данни за личността на ищеца – въззиваем – преди повдигането на обвинението, впоследствие. Преки доказателства за прибягване до услугите на психолог по делото няма. Налице само показания на свидетел. Свид. З. – „Кръвно вдига, захар взе да вдига“. Няма обаче надлежни медицински документи като доказателства по делото за здравословното състояние на ищеца – въззиваем отпреди да му бъде повдигнато обвинението и за състоянието му впоследствие, за да е възможна обективна преценка за въздействието на действията на прокуратурата върху здравословното състояние на ищеца - въззиваем. В тази насока са направени възражения във въззивната жалба от страна на прокуратурата, които съдът преценя като основателни. Свидетелите го сочат като общителен, енергичен, всеотдаен, хората го търсели за услуги. Установява се, че за рамките на гр. Ш. той е бил един сред видните личности в града. Самите свидетели обаче пресъздават казаното от самия ищец – въззиваем – „Каза, че му се е отразило в работата...“, „Споделял е че се притеснява, че вечер не може да спи...“, „Споделял е това като отношение и ми е казал за конкретни хора“ / л.113,114 от делото на ОС/. Това сочи до извода, че свидетелите преповтарят това, което им е известно от самия ищец, т.е. - те не са преки свидетели на преживявания, психически промени, на изложените в ИМ обстоятелства. Не се споделят доводите относно загубите на кооперацията вследствие повдигнатото по отношение на ищеца-въззиваем обвинение. К. е друг правен субект, действително е възможно събитията, свързани с ищеца К. да са повлияли в негативен аспект върху нея / отлив на клиенти, спадане на печалбите/, но ищецът не може да се позовава на тези вреди за кооперацията при претенцията си за лично понесените неимуществени вреди вследствие преживените лични страдания. Те касаят изключително и само неговата личност и следва да бъдат ограничени само до там. Всичко това води съда до извода, че понесените реално неимуществени вреди от ищеца са в по-нисък обем и интензитет от приетите от първоинстанционния съд.

В този смисъл настоящата въззивна инстанция намира, че присъденото

от първоинстанционния съд обезщетение е завишено. В тази насока доводите на Прокуратурата във въззивната жалба се споделят от настоящия въззивен състав, макар и не в такава крайна степен. Макар и ищецът – въззиваем като личност да е известен сред съгражданите си, да е понесъл несправедливо упреци и да е изпитал сериозен стрес от повдигнатото му обвинение, то интензитета и потенциалната опасност за осъждането му в конкретния случай не са били с висока степен, задържането е било само в рамките на денонощие. Извършените по време на наказателното производство действия спрямо него не са с висок интензитет. Няма внасяне на обвинение в съда, развитие на производството в съдебна фаза, обуславяща по-висока степен на потенциална опасност от осъждане на лицето. Съобразно принципите на чл.52 от ЗЗД за справедливост на обезщетението и съдебната практика съдът намира, че въззивната жалба на прокуратурата е основателна, макар и да сочи искане за изключително крайно нисък размер / 500 лв./. Адекватен на установеното при конкретните обстоятелства съдът намира размер по-нисък от половината от присъдения – а именно – в размер на 8 000 лв. Според настоящия съдебен състав този размер отговаря на понесените от ищеца – въззиваем страдания и обезщетява нанесените му неимуществени вреди.

При гореизложените изводи обжалваното решение следва да бъде отменено в частта, с която на ищеца е присъдено обезщетение в размера над приетия с настоящия акт за основателен и доказан от 8 000 лв. до присъдените му 20 000 лв. ведно с лихвите като се постанови на мястото на отмененото решение отхвърляне на претенцията на ищеца в тази ѝ част ведно с лихвите върху нея.

Съобразно присъдения размер на обезщетението следва да бъдат присъдени и разноски за страните. Ищецът е направил видно от приложените списък по чл.80 от ГПК 510 лв. пред първата инстанция и 1300 лв. – пред въззивната – или общо 1810 лв. От тази сума следва да му се присъди 8/30 – или 482.67 лв. Като изхожда от обстоятелството, че първоинстанционният съд му е присъдил 676.67 лв. то следва решението да бъде отменено в тази му част за размера над установения дължим – 482.67 лв. до присъдения от 676.67 лв.

По гореизложеното, Апелативен съд - Бургас

РЕШИ:

ОТМЕНЯ Решение № 39/16.02.2023 г., постановено по гр. дело № 240/2022 г. по описа на Окръжен съд - Сливен, с което Прокуратурата е осъдена да заплати на К. К. сумата в размер на 20 000 лв. - обезщетение за причинени вреди по чл. 2, ал. 1, т. 3 от ЗОДОВ ведно с лихва върху тази сума, начиная от 17.01.2022 г. до окончателното изплащане. В ЧАСТТА над сумата от 8 000 /осем хиляди/ лева до присъдения размер от 20 000 лв. ведно със законната лихва върху същата разлика, считано от 17.01.2022 г. до окончателното изплащане на сумата като вместо отменената част **ПОСТАНОВЯВА:**

ОТХВЪРЛЯ предявения от К. Ж. К., ЕГН ***** от гр. Ш., обл. С. иск по чл. 2, ал. 1, т. 2 от ЗОДОВ срещу Прокуратурата на Република България за разликата от 8 000 /осем хиляди/ до присъдения от първоинстанционния съд

размер от 20 000 /двадесет хиляди/ лева, както и иска за заплащане на законна лихва върху същата разлика, считано от 17.01.2022 г. до окончателното изплащане на сумата като неоснователни и недоказани.

ОТМЕНЯ Решение № 39/16.02.2023 г., постановено по гр. дело № 240/2022 г. по описа на Окръжен съд - Сливен в частта, с която Прокуратурата е осъдена да заплати на К. К. сумата над 482.67 лв. - разноси пред двете инстанции до присъдените от първоинстанционния съд от 676.67 лв.

Решението може да се обжалва с касационна жалба пред ВКС в едномесечен срок от уведомяването на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____